

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden Augustus 3-dik napján, 1813-dik esztendőben.

Frantzia Birodalom.

„Éppen most vészszült *Moguntziából* (egy szőlő Julius 23-dikán a' Frankofurtumi újság) a' Telegrafus' segedelmével azt a' fontos tudósítást, hogy Régens Császárné és Királyné ő Felsege; a' jövő vasárnap, n. m. Julius 25-dikén, oda fog érkezni. A' Departamentum' határszélénél eznek Praefectusa fogja fogadni, és tisztviselőink is készülnek tartozó módon tisztelni ő F. gét. Városunk' lakosi örvendeznek ennek a' szerentsés hírnek.“

Azokon a' számos lovas seregeken kívül, mellyeket a' Frantzia birodalomban és az. ahoz tartozó tartományokban találtató mindenféle közönségek, a' múlt télen és tavaszon önként ajánlottak 's önnön költségeken, loval és mindenféle egyéb készü-
lettel egyetemben ki is állítottak, 's a' melly lovas seregek között a' válogatottabb emberek a' testőrző sereghez, a' többek pedig külömbkülömb egyéb Regimentekhez adattattak, állított még egy más lovas sereget is fel Napoleon Császár, melynek *Betsületből való testőrző sereg* a' neve, a' melyről ezeket méltó megjegyezni. Az egész sereg 4 Regimentből áll. Egyegy Regimentet tesznek 10 Svadronok. A' 10 Svadronban találtatnak együtt 2505 emberek és 2696 lovak. Következésképpen tesznek a' négy Regimentek együtt 10,020 em-

berekből álló sereget. Az egyik Regimentnek Versália, a' másiknak Metz, harmadiknak Tours, a' negyediknek Lyon rendeltettek öszszegyülekezésre való helyeikké. Mindeniknek egyegy Generális rendeltetett Obersterévé, kiknek neveik *Püty, Lepie, Segür,* és *Sant-Sulpice*. Az emberek, kikből ez a' sereg formáltatott, a' Császári Dekretom' ereje szerint 19 és 30 esztendő között lévő idejű fiatalok, született és ép testű Frantziák, 's csak előkelő tisztviselőknék és valamelly Rendczimert nyert embereknek gyermekeik, lehetnek. —

Julius' 17-dikén írták Frankofurtumból, hogy az első, t. i. a' Versáliei Regiment már megérkezett volt oda, és a' többek is útban voltak arra felé. Igen szép készületű és öltözetű lovaságnak írják lenni. Magyar formaruhája van, zöld, veres nadrággal. Veres tsáktót visel, zöld tollú bokrétaival és ezüst paszamántal.

A' tsatározó mezőkről.

Az *Anhalti* Hertzeg ilyen hírdetést adatott ki Jul. 17-dikén *Dessauban*: —

„Mi *Leopold Fridrik Ferentz*, Anhalt-Dessau Fejedelmi Hertzeg, etc. Meggondolván, hogy a' jelen való táborozást megelőzőt történetek idejében (a' tavaszon a' Lützeni tsata előtt) az Oroszok a' mi tartományunkból 374. embereket, a' mi akara-

unk és égyetértésünk nélkül elvittek; meggondolván, hogy mi, mint a' Rénsi Szövetségnek tagja, azon hajlandósághoz képpest, mellyel ezen Szövetségnek Felséges Protoktorához 's a' tőlle védelmezett dologhoz 's az ő Felsége akarattja eránt való teljes engedelmességünkhöz képpest, az ő Felsége kedvetlenségének felgerjesztése nélkül el nem nézhetjük azt, hogy a' mi tartományunkból való seregek a' mi ellenségeinknek soraik között figúrázzanak: ehézképpest kihirdettetjük, hogy mi minden alattvalóinknak, kik az ellenség' szolgálatjában vannak, megparantsoljuk, hogy hazájokba térjenek vissza. Ha így nem tselekesznek, 's ha héthónapok alatt ezen parantsolatnak eleget nem tettek, mi őket rebelleseknek lenni kinyilatkoztatjuk, és vagyonaik a' Státus' számára elfoglaltatnak. —

„*Leopold Frídrich Ferentz.*

„Anhalti Fejedelmi Hertzeg.

Ugyan ezen Hertzeg, mint az Anhalt-Kötheni kis idejű (minorennis) Hertzegnek tótora, ugyan ezen szökből álló hirdetést adta ki a' minorennis Hertzegnek nevében is, azzal a' külömséggel, hogy ebben 258-ra tétetik azoknak az embereknek számok, kiket Anhalt-Köthenből elvittek az Oroszok.

A' Sléziai jelenlévő környülállások így irattatnak le egy onnet jött levélben: —

„Slézia ezen szempilantatban oly ritka példát mutat a' maga erejének kifejeztőse által, hogy a' több Pruszsus tartományoknak iparkodásaik is hozzá járúlván, minden igaz hazafinak szívét legzebb reménységgel rölytheti el. A' Sléziai Landwehr sereg 66 batalionokból és 48 Svadronokból áll; mindennel jól felkészülve van; az egész gyalogság puskával van felfegyverkezve. A' lovasságánál szebbet ritkán láttam. A' Regementeket derék tisztiek komándírozzák. Ha ezen sereghez, a' még egyszer ennyi Pruszsus armádát és az Orosz sereget ezen tartományban hozzá számláljuk, nemminémü képzeletet formálhatunk ma-

gunknak azon armádákról, mellyek a' minden készületekkel jól megrakatott Sléziai várak közt, a' Szövetséges Monarcháknak vezérlések alatt várják a' dolgok kimenetelét, s. a. t.

„*Stralsund*, Julius 19-dikén. Svétziai Koronáörökös ő K. Hertzegségének az armádához lejendő elndülása, e' hónap 23-dikára van határozotva. Az első éjjel Prenzlauban fog hálni. Augustus 10-dikéig, a' meddig a' fegyvernyúgvás kiterjesztett, naponként erőssítik magokat a' Szövetséges seregek. —

„Azok a' Svékus tisztiek, kik a' szövetséges Hatalmasságoknak fő hadi szállásairól (Sléziából) ide Stralsundba vissza érkeztek, leg nagyobb lelki felemelkedéssel beszélnek a' Pruszsus hadi seregekben pesgó hadi tűzről. Kereskedőinknek tudtokra adatott, hogy *Sund-vámot* (a' Svétzia és Svelandia között lévő szoros tengeren) a' Dánusoknak többé ne fizessenek, hanem így evezzenek által ezen kanálison, hogy a' Svétziai partokhoz oly közel tartsanak, mint csak lehet, hogy az ott elegendő számmal álló Svétziai ágvús tsajkák őket védelmezhessek a' Dánus hajók ellen. —

„A' Svékus seregek az ő Greifswalde mellett lévő lógerjékből tovább indúlván, a' tabori kajbákat épségben hagyták ott, hogy az oda érkezendő idegen seregek hasznokat vehessenek. A' Pomerániai Landwehr sereg, mind az emberekre, mind pedig ezeknek a' fegyverben való gyakorlottságokra nézve igen ditsértetik,

Mint az itt következő levélből kitéttzik, Julius 16-dikán már tudtak Stralsundban valamit a' Spanyol országai történetek felől: —

„*Stralsund* Jul. 16-dikán. Telegrafusi tudósításunk érkezett, melly azt jelentti, hogy Lord *Wellington* már indulófelben van a' Pyreneumi hegyeken által. A'

több környülállásokat illető tudósítást minden órán várjuk. —

„Az Anglusok, mint minden napokon hírletetett, még nem szállítottak seregeket ki ide *Rügen* szigetére, hanem a' hadi készületeket szünet nélkül rakják - ki a' partokra; a' *Daenholmra* kirakattatott szép Anglus ágyúkon, mellyeknek egy része Pruszszia számára van határozatva, bámulnak az ahöz értők.“

A' Pruszsziai Correspondens ilyen tudósítást adott - ki a' Nápoleon Császár *Magdeburgba* való meneteléről: —

„A' *Magdeburgi* vidékekről Jul. 17-dikén. Nápoleon Császár 11-dikében reggel *Magdeburgba* érkezett; szekereiből a' Tsillagnál kiszállott 's az ott lévő sántzokat megvizsgálta; a' *Sudenburgi* kapunál lóra ült, minden erősségeket megjárt, melly után a' Kormányozó szállására ment; az *Ulrich* kapuja előtt két napok alatt a' seregek mustráját tartotta, a' hol az ő parantsolatjára a' gabonát *Olivenstaedtig* és *Otterslébenig* mind le kellett kaszálni; 14-dikben tovább utazott *Werben* felé, az *Albison* lévő sántzokat a' környéken mindenütt megnezegette. A' vámházhoz tartozó épületeink két napok alatt kiüresítettvén, alatt istállóká változtak, 's felső emeletjeik gabonával töltettek meg. Az istenitiszteletre csak két templomok hagyattak - meg. A' temetőhelyekről minden temetési helyeket eltakarítottak, a' sírhalmok a' föld színével egyenlővé tettek, 's helyeikre színel két építenek, hogy a' lovak és katonák béállhassanak alájok.“ —

Nápoleon Császárnak ezen utazását *Wittenbergán*, *Magdeburgon*, *Dessaun* által *Lipsia* felé, 's innét vissza *Drésda* felé a' *Párisi Monitőr* is kiadta, mi már mind ezeket régebben megirtuk. Most csak a' következő szavakat tesszük ide ugyantsak ezen *Monitőrből*: —

„Régens Császárné és Királyné ő Fellege ilyen tudósítást vett az armádától. A'

Vicencai Hertzeg, Nagy Lovászmester [*Caullincourt*], és Gróf *Narbonne* a' Bétsi Fr. Követ, a' Császártól az ő tellyes hatalmú Követeivé nevezettek *Prágába*. Gróf *Narbonne* Jul. 9-dikén ment el oda. Gondolják, hogy a' *Vicenczai Hertzeg* Jul. 19-dikén fog ugyan oda útnak indulni. *Titkostenátsos Anstett*, az Orosz Császár tellyes hatalmú Követje, Jul. 12-dikén érkezett - meg *Prágába*. *Neumarkban* új egyezés subscribáltatott az eránt, hogy a' fegyvernyügvas *Augustus* közepéig (itt az *Augustus* 10-diket követő 6 napok is beszámllattak) térjesztődjön - ki.“

Lipsiában bizonyos vizsgálódások tétetvén, több emberek, a' kik *Jun. 17-dikén* egy Orosz Deputatusnak oda való beérkezésekor illetlenül viselték magokat, 's még erőszakra is kibotsátkoztak az őket vissza kergetni akaró *Frantzia* strázsák ellen, megfogattatván 's megítéltetvén, egy közzülök várbéli munkára, kettő fenyítőházbéli, 14 pedig egyéb fogságra ítéltettek.

Nagy Britannia.

Az itt következő tikkelyek különböző Londoni újságokban jöttek - ki: —

A' *Timesben* *Jun. 19-dikén*: — „*Chanon* nevű Fregátunk' Kapitánya *Broke*, *Junius* 6-dikán írja *Hulifaksból*, hogy ő az *Amerikai Chesapeak* nevű Fregátot, a' melly után oly régen leselkedtek az Anglus hajók, *Jun. 21-dikén* a' *Bostoni* kikötőhelyből kitsalta, és arra vette, hogy a' *Cap Anna* és *Cap Cod* között levő öbölben velle megverekedjék. Néhány *salvének* tserélése után kiállottak az *Amerikai* fegyveresek a' hajó' fedelire, hogy megmászásák az Anglus hajót (arra által jöjjenek); de megelőzték őket az Anglusok, haniarább által szökdöstek az *Amerikai* Fregát-ra, és azt rövid ideig tartó, de igen véres verekedés után magokévá tettek. Az ellenségnek vesztese valami hetven elesett

és 100 megsebesedett emberekből állott; az Anglusok 25 embert vesztek. —

„Némimű remenségünk van az eránt, hogy a' Praesident nevű Amerikai Fregátot is, melynek Commodore *Rodgers* a' vezére, hasonló sors fogja érni. Ez a' Fregát nem régen a' Norvégiai partok mellett járt, *Bergegnél* friss vizet vett fel, 's onnét tovább evezett oly célzással, hogy valami Anglus hajókat, melyék Grönlandia felől jöttek vissza felé, elfogdosson. Nekünk egy Lineahajó és egy Fregátunk tartozkodnak azon tengeren; ugyan kívánók, hogy a' kezekre keríthessék ezt az ellenséges Fregátot. —

„Egy Anglus hajókból álló expedízió a' múlt Junius 3-dikán evezett el a' Bermudez szigeteiről az Északi Amerikai egyesült Státusok partjaihoz. Ezen expedíziótól így írt egy tisz: — „A' mi Sidney Beckwith vezérlése alatt levő tengeri hadalónaink, melyek ide érkeztek, a' *Chesapeake* öble felé eveznek el, a' hova Contre-admirális *Cockburn* a' maga hajós-osztályával már megérkezett. Mihelyest oda a' mi expedízió is eljut, azonnal próbát fogunk némely Amerikai városok, névszerént *Norfolk* ellen tenni, a' hol most a' *Constellation* nevű Amerikai Fregát tartozkodik. Talán elég erősek leszünk *Baltimorénak* elfoglalására. A' *Chesapeake* és Delaware vizeknek torkaikat szorosap bézárták az ott olálkodó Anglus hajók; minden külső kereskedésnek útját ketté vágták.

A' *Kurirban* Julius 12-dikén: — „Az itt következő levél azt bizonyítja, hogy a' múlt szerdán nem sokba múlt el, hogy meg nem verekedtek hadi hajóink a' *Skaldisi* Frantzia hajós sereggel. A' levél e'képpen következik: *Vlieszingen*, Jul. 7-dikén. Az ezen öbölben álló ellenséges hadi hajók ma egész a' poróndpadokig kijöttek. A' mi ott álló egész hajós seregünk és a' Orosz hajós osztály, azonnal e' b

lenek indultak: melyhezképp az ellenség magát Thortonig vissza vonta; de így is össze tsaptunk volna véle, ha a' tenger áradás' ideje bé nem következett volna. Három hajóink tsakugyan így is tserelgettek véle néhány ágyúlövést. Most 13 Lineahajói, 5 Fregátjai, és 20 Briggjei vannak az ellenségnek *Vlieszingen* előtt.

A' *Kentisch Gazetteben* Julius 12-dikén: — „Máltából postahajóink érkeztek meg, a' mely Május 13-dikán indult el onnét. Máltában naponként 50 embert ölt meg a' pestis, melyre nézve ott minden kereskedés félbe szakadott volt. Mindenféle eszközök elvételtek a' veszedelmének terjedésének megakadályoztatására. A' fegyveres seregbe még eddig nem kapott bele a' pestis.

Elegyes Jegyzések.

A' Pyreneumi hegyeken találtató útaról méltó leszen a' következő megjegyzést nekünk is ide tenni: —

Spanyol ország és a' Frantzia birodalom között tsak három olyan utak találtak, melyeken szekérrel járni lehet. Az első viszen Bayonnéből *Biskájába*, a' második ugyantsak Bayonnéből *Navarrába*, a' harmadik *Perpignanból Kataloniába*. —

A' mi az első illeti, e' Bayonnétől fogva Sant Jean de Lützig, valami 3 óra távolságra, felettebb bajos és igen kőves út. Azután következik egy keskeny vagy szoros tenger, mellyen egy hídon járnak által. A' híd' tulsó végénél van *Sibourne* nevű város, a' honnét látni lehet az Orognoi templomnak tornyát, és a' honnét egy mértföldnyi utazás után, jut az ember a' *Bidassoa* partjára, mellyen fa híd van. Ezen víznek tulsó partjára érkezvén, Spanyol országnak *Guiposcoa* nevű tartományába jutunk, a' mely *Biskájához* tartozik. Az első Spanyol város *Irun*; azután következik *Hernani*, nagy mező város. Itt két fél ószlik az út; egyik viszen jobbra *St. Se-*

bastian, Bilbao, és Orduna felé; a' másik Tolosa, Bergara, Vittoria, és Madrid felé. *St. Sebastian* 7 Spanyol mértföldre esik *Luntól*, a' melly út-középen jobbra a' tenger mellett esik *Prenarabia* és a' *Passage* kikötőhelye. Ugyantsak *Iran* városától fogva Tolosáig 6 és fél, Tolosától fogva pedig Vittoriáig 10 mértföldek vannak. —

A' *második* út így megyen: Bayonnétól viszi az embert elébb ez is a' *Bidasoa* partjára, és Innét néhány nem nevezett falun által *Pamploná*b. Bayonnétól fogva a' Spanyol határszélig 10, onnét Pamplonáig 7 mértföldet tart az út.

A' *harmadik* út Perpignan városán általviszen - bé *Roussillon* nevű Frantzia tartományból *Kataloniába*, Girona felé.

Van még Spanyol országból egy általjáró Frantzia Ország felé *Pamplona* és a' Frantzia Navarra fő városa *Saint Jean Pied de Port* között a' *Rouceval* nevű völgyön által. De ez útnak sem neveztetetik, minthogy szekeren éppen nem, s leg feljebb is tsak lóháton járható.

A' *Ménusi Frankofurtumból* e'képpen írtak Jul. 25-dikén: — „Az a' véletlen hír, hogy Régens Császárné és Királyné ő Felsége ma Moguntziába fog érkezni, kedves velededésekre adott alkalmatosságot. Azaz a' reménységgel hízelkedtünk magunknak, hogy falaink között is tisztelhetni fogjuk ő Felséget. — Vidékeinken sok esső jár, mely nem kedvez az aratásnak. — (Ez a' panasz most tsak nem közönséges).

A' *Friauli* Hertzegnek tsak egy leánya maradt. *Napoleon* Császár által tette az atyja titulusát és majorátusát ezen ifjú Hertzeg kisasszonyra, s Gróf Molét tútorává rendezte.

Dresda Jul. 22-dikén. Császár ő Felsége a' Neufchateli Hertzegtől kísértetvén, a' hónap' 20-dikán déltájban Dresdát ide

hagyta, és *Luckauba* vette útját, a' *Reggiói* Hertzeg serégenek, a' melly Alsó Luzátziában fekszik, megmustrálására: de ma reggeli 4 órára már vissza érkezett ő Cs. Felsége. Azt beszélik, hogy a' *Vicentzai* Hertzeg is utánna fog menni Gróf *Narbonének* Prágába.“

A' Frantzia Császár és Császárné ő Felségeknak *Moguntziába* lett utazásokról ilyen újabb tudósításokat vettünk: —

A' *Monitör* e'képpen ír Jul. 23-dikán: — „Régens Császárné és Királyné ő Felsége Moguntziába veszi útját, hogy ott 8 napokat töltsön, olyan reménységgel, hogy Császár ő Felségét láthatja. Ma 23-dikban *Chalonsban*, 24-dikben *Metzben*, 25-dikben Moguntziában hal ő Felsége. Augustus' első napjaiban vissza fog térni.“

Ménusi Frankofurtumból Julius 26-dikán: — „Frantzia Császár ő Felsége városunkon utazott által egészen véletlenül. Ez az utazás némelly hírekre szolgáltatott alkalmatosságot, mellyek alig érdemlik meg, hogy említessenek. Leg bizonyosabbnak látszik lenni az, hogy azért közelített ő Felsége a' fegyvernyúgvásnak utolsó szakaszában a' maga birodalmához, hogy olyan rendeléseket adjon Ministèrei eleibe, a' milyeneket a' közönséges igen összebonnyolódott dolgoknak folyamatja kíván. Azon hírek, mellyek a' Spanyol határok felől érkeznek hozzánk, telyességgel nem engednek kételkednünk a' felől, hogy egy nagy hadi erőnek kiállítására leg nagyobb iparkodás fog fordittatni, azért, hogy a' Spanyol-Ánglus armádának Frantzia Országba való előnyomulását meg lehessen akadályoztatni. A' *Kelle* és *Claudel* elszélesztetett seregeik a' Frantzia földre ugyan által érkeztek, de minden ártília és bagázsia nélkül. Hasonlóképpen *Bayonnében* van a' Bádeni seregeknek valami 300 emberekből álló maradványa is. *Jósef* Király is Frantzia országban van.

A' *Berlini* újságokban *Petersburgi* tudósítások találhatók, a' mellyek Julius 6-dikán indultak. Ezek szerint Lovasság Generálissa *Behnigsen* mind azoknak az Orosz seregeknek fő vezérjékké nevezett, mellyeknek egy része Gen. H. tzege *Labanow*, más részek Generális Gróf *Tolstoi*, a' harmadik Gen. *Doktorow* alatt gyűjtett össze. Ezen külömbkülömb seregeknek számát, 100,000 emberekre teszik a' közönséges levelek.

A' *Petersburgi* kereskedők 150,000 Rubelből álló ajándékot küldöttek Gen. Gróf *Wittgensteinnak*, a' ki tavaly az Orosz birodalom' északi részét 's magát a' fő várost *Petersburgot*, az ellenségnek oda való békítése ellen oltalmazta. A' kereskedő gyülekezetnek 4 tagjai írták neveiket azon levél alá, melly által ezen ajándékot a' nevezett Grófnak ajánlották, arra kérvén őtet, hogy azt ne vesse meg, mivelhogy az ő leg később maradékaik is meg fognak arra emlékezni, hogy Gróf *Wittgenstein* sem önnön békületét, sem pedig a' kereskedőket meg nem vétette. — Gróf *Wittgenstein* egyéb köszönetei mellett a' felőlis tudósította a' kereskedőket, hogy ő ezen pénzel egy jószágot fog a' *Petersburgi* tartományban venni, azért, hogy mint oda való birtokos, tagja lehessen a' *Petersburgi* gyülekezetnek, úgy pedig, hogy ezen jószág a' *Wittgenstein* familiától soha el ne idegeníthetessék, és sem eladás sem elzálogíttatás által idegen kézre soha ne mehessen, azért — igyszöll

a' Gróf — hogy ezen jószágok az én maradékaimnál, mint a' *Petersburgi* kereskedők' erántam való háládatosságának örökös emlékezet oszlopa, fenn maradjon.

Cseh Ország.

Prága Julius 28-dikán: —

„A' *Vicentzai* Hertzeg [*Caulincourt*] a' ki, mint tudja van, a' *Prágai* Congressusra *Frantzia* első telyes hatalmú Követnek van nevezetve, ma ide megérkezett.

B é t s.

Ö Cs. K. Felsőge Bárá *Lattermann* és Gróf *Gyulay Ignázt* Felemarschal Lieutenant urakat Fegyvertármesterekké — Bárá *Stipsits*, Örökös Princz *Hessen-Honzbourg*, és Gróf *Klenau* urakat Lovasság-Generálissaivá — l' *Espine*, *Reinwald*, *Fenner*, *Mohr*, *Marschall*, *Lederer*, Princz *Wied-Runkel*, Bárá *Splényi*, és Hertzeg *Lichtenstein* Generál-Major Urakat, Feldmarschal-Lieutenantokká — *Pulsky*, *Péchy*, *Heldenfeld-Mayer*, *Fölseis*, *Witzian*, *Reichlein*, *Longueville*, *Chiara*, *Haecht*, *Trapp*, *Geppert*, *Diemar*, *Ehrengreifi Kuttalek*, *Quallenberg*, és Hertzogenberg Oberster Urakat, Generál-Majorokká tenni — penzión volt Generál-Major *Hardegg Antal* urat hivatalába ismét bétenni — 's Bárá *Ulm* Feldmarschal-Lieutenant, és *Bihaini Pieret* Oberster urakat, az utolsót Generál-Majori titulussal, penzióra bókátani méltoztatott.

A' *Bétsi Cursus* Julius 31-dikán: — 100 Forint Conventziós pénz, 161 és 2/3 Forint Váltótrédulában. — Egy Császár arany 7 for. 55 és 1/4 kr.